

RETEN I NÆSTVED DOM

afsagt den 12. marts 2019

Sag BS- [redacted] /2016-NAE

K [redacted]
(advokat Bjarne Corvinus Klintbøl)

mod

[redacted] kommune
(advokat Nicolai Mailund Clan)

Denne afgørelse er truffet af kst. dommer Christian Ankerstjerne Rønneberg.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen er anlagt den 22. februar 2016.

Sagen drejer sig om en ulykke, hvor sagsøger under færd på [redacted] skolen den 1. juli 2015 kom til skade i forbindelse med et fald ned i en legegrav på skolens indendørsområde.

Sagsøgeren, K [redacted] har fremsat følgende påstand:

Sagsøgte, F [redacted] kommune, skal til K [redacted] betale 73.469,95 kr. med procesrente fra den 22. februar 2016.

Påstanden er opgjort sådan:

Méngodtgørelse	28.128,00 kr.
Positive udgifter	16.841,50 kr.
Svie- og smerte	<u>28.500,00 kr.</u>
I alt	<u>73.469,50 kr.</u>

Sagsøgte, [REDACTED] kommune, har fremsat påstand om frifindelse, subsidært frifindelse mod betaling af et mindre beløb fastsat efter rettens skøn.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af sagsøger, K [REDACTED] samt af vidnerne S [REDACTED] [REDACTED] og A [REDACTED]

K [REDACTED] har forklaret, at det var blevet [REDACTED], og skolen fungerede som pasningsordning. Den pågældende dag kl. 2 var der opbrud, da en del børn blev afhentet på det tidspunkt. Hun gik ind, hvor børnehaveklassen er. Hendes barnebarn skulle tjekkes ud, så de gik hen til skærmen. De skulle samme vej tilbage, og barnebarnet skulle have sit tøj, hvorefter de skulle ud. Som hun husker det, var graven tom på dette tidspunkt. Der var ikke problemer med at se, og de havde ikke travlt, men gulvet og graven var beklædt med ens gråt linoleum, som var blankt og skinnende, og derfor var det svært at se. Hun overså derfor graven og trådte ned i den. Der var ikke sat advarselsskilte op angående legegraven, og den faldt i med omgivelserne, måske også fordi der ikke var så mange legende børn. Hun var mere opmærksom på færdslen. De fleste andre børn var klar til at gå hjem, og der var flere, der gik frem og tilbage, men ikke så mange, at hun blev generet deraf eller blev skubbet til. Hun havde været der et par gange før og havde set legegraven før, så hun vidste godt, at den var der. Hvis hun havde set legegraven den pågældende dag, var hun ikke gået ud i den. Den faldt sammen med omgivelserne. De gik måske anderledes på vej derhen. Lyset faldt nok anderledes på vej derhen. Hun var nok ikke så opmærksom på graven, idet hun jo ellers ikke var faldet i den. Hun har været [REDACTED] i over 30 år og er vant til at færdes [REDACTED]. Men det var et uheld. Hun var sygemeldt efterfølgende. Behandlingen på sygehuset sluttede [REDACTED] 2015, men hun gik i fysioterapi indtil [REDACTED] r 2015. Hun sluttede midt i [REDACTED] 2015 hos fysioterapeuten. Hun gik til fysioterapi på grund af hævelser af benet. Hun har haft leddegigt i et par årtier. Albue og ankler har været angrebet på skift. Dette fortalte hun til den opererende læge. Hun var ikke gangbesværet

forud for faldet. Hun lå 14 dage på sygehus før operationen, hvor de ventede på, at benet skulle svinde, så hun kunne blive opereret. De har ikke bedt kommunen om hjælp til malingen, om refusion til kørsel eller om at få foranstaltet fragt. De er ikke vant til at søge om hjælp fra kommunen. De kørte kilometer anført i bilag 6 er nøje regnet ud. Hun og hendes mand havde købt en pensionistbolig i [REDACTED], som de ville leje ud, indtil de selv skulle få brug for den. De havde et stort arbejde med at sætte den i stand. De havde planlagt at sætte boligen i stand selv, men de blev nødt til at få malere til at male den pga. hendes skade. De ville have mistet 7.000 kr. pr. måned, hvis den ikke blev istandsat og lejet ud. Udgifterne til maling og rengøring vedrører kun udlejningsejendommen. Der skulle være en faktura på sagen. Selve malingen er ikke talt med. Den samme mand malede og rengjorde.

S [REDACTED] har forklaret, at han er skoleleder på [REDACTED], som består af tre afdelinger. Hans afdeling er [REDACTED] skolen. Han var skoleleder, da uheldet skete. De havde lagt tre skoler sammen til denne ene nye skole. [REDACTED] Kommune overtog skolen. Sammen med AMU-repræsentanten gennemgik han skolen sikkerhedsmæssigt inden ibrugtagningen af skolen. De gennemgik samtlige klasselokaler og gangarealer. De fulgte arbejdsmiljøloven og lavede en arbejdspladsvurdering af forskellige risici. Da det var en nybygget skole, så de selvfølgelig ekstra grundigt efter. Tanken bag legegraven var, at den skulle fyldes ud med trækasser, som man så kunne bruge under leg. Den var beregnet til indskolingsbørn i alderen 6 til 10 år. Ved sikkerhedsgennemgangen af legegraven valgte de at tage kasserne op, da disse ikke sluttede tæt, og de tænkte derfor, at det kunne være farligt at have kasserne deri. Han og arbejdsmiljørepræsentanten havde begge været på arbejdsmiljøkursus. Der er fire eller fem forskellige personalegrupper ansat på skolen. Gulvbeklædningen og dennes farve i gangarealet var som i graven, men der var en stålkant rundt om graven, der tydeligt markerede den. Det var derfor tydeligt at se graven fra gangarealet. På den gang, som sagsøgeren gik ad, var lysindfaldet ens begge veje. Den var naturligt belyst, idet der var loftsvinduer og belysning. Der var ingen trappe ned i legegraven. Børnene skulle kunne lege i den. Det var børnehaveklassebørn. De havde ingen uheld forud for den 1. juli 2015. Han blev bekendt med faldet samme dag om aftenen. Han talte også med sagsøgers mand og beklagede, at hun var kommet til skade. Der var ingen kasser i legegraven den dag, da sagsøger faldt i den. Pedellen satte efterfølgende markeringstape op. Ingen børn eller medarbejdere var faldet deri, men da det viste sig, at der kunne være en fare herfor, satte de markeringstape op. De satte også senere nogle kegler op. De fyldte efterfølgende graven op med legetøj og lagde et tæppe deri. I oktober samme år skete der endnu et fald. De undrede sig over, at man kunne falde i graven, da den da var fyldt med legetøj. De hørte ikke mere til dette fald. Til sidst bad de om at få graven lukket, dels pga. dårlig akustik, dels fordi der skulle laves en lille scene. Børnene sad på trapperne ved siden af og fik undervisning. Overalt på skolen

er der store trapper og store trin. Man skal vide, hvor man går, når man færdes på skolen.

A [redacted] har forklaret, at hun er SFO-leder på [redacted] skolen. Hun har været leder på skolen, siden den blev opført. Hun var under opførelsen af skolen kun inddraget i, hvad bygningen pædagogisk skulle kunne bruges til. Graven ligger centralt i indskolingen, som er integreret med SFO'en. Det var arkitekternes ide, at der skulle være en fordybning i gulvet, men denne skulle være i plan med gulvet ved hjælp af kasser. Da der imidlertid var mellemrum mellem kasserne, blev de taget op, og graven blev herefter brugt til legeplads med lego og andet legetøj, og hvor man også skulle kunne sidde på kanten af graven. Det er et udmærket oplyst område. Der er kunstigt lys og et stort vindue lige ved siden af. Hun havde ferie på det tidspunkt, hvor sagsøger faldt i legegraven, der ligger i et centralt område, som man ofte går forbi. Beklædningen på gulvarealet og i graven har samme farve. Hun kan ikke huske, om der blev opsat tape rundt om graven før eller efter faldeepisoden. Da hun kom tilbage fra ferie, fortalte en medarbejder hende, hvad der var sket. Hun havde en drøftelse med en servicemedarbejder om, at det ville være hensigtsmæssigt, at der blev sat markeringsbånd op. Hvornår dette var, kan hun ikke huske. Hun er ikke bekendt med, at der skulle være sket et fald inden sagsøgers fald. Måske blev der kortvarigt opsat kegler ved graven. I oktober 2015, hvor der skete et andet fald, var hun heller ikke til stede på skolen. Den pågældende ventede på et barn. Da børnene kom ud af klasselokalerne, trådte vedkommende baglæns og var ikke opmærksom på graven. Der er hende bekendt ikke fremsat noget krav over for skolen vedrørende dette andet fald.

Parternes synspunkter

K [redacted] har i sit påstandsdokument anført følgende:

"...

- at sagsøgte er ansvarlig for den skete skade,
- at sagsøgte ikke har iagttaget byggelovens (LBK nr. 1185 af 14.10.2010) § 14 (Bebyggelse, ejendommens ubebyggede arealer og derpå værende indretninger skal holdes i forsvarlig stand, således at de ikke frembyder fare for ejendommens beboere eller andre eller på anden måde er behæftet med væsentlige mangler),
- at sagsøgte ikke har iagttaget reglerne i At-vejledning A.1.11 om arbejdsstedets indretning pkt. 5 ("Gulvet i arbejdsrummet og under de enkelte arbejdspladser skal så vidt muligt være i samme niveau/gulvet skal så vidt muligt være vandret og plant uden hul-

ler/niveauforskelle, der udgør fare for fald, skal afmærkes”),

- at sagsøgte ikke har iagttaget reglerne i At-vejledning A 1.9 om faste arbejdssteders indretning pkt. 2.6 (“Færdselsvejene skal have en sådan bredde, frihøjde og beskaffenhed, at færdslen kan foregå uhindret og uden fare for sikkerheden. Færdselsvejene bør således være plane, uden huller og fremspring, der kan frembyde risiko for at falde eller besværliggøre færdslen”),
- at sagsøgte ikke har iagttaget reglerne i BR 10, tilgængelighed: (“BR 10 3.2.2., stk. 1: fælles adgangsveje skal have en tilstrækkelig bredde efter den planlagte brug og skal kunne passeres uhindret i deres fulde bredde/BR 10 3.2.2., stk. 2: fælles adgangsveje skal have niveaufri adgang til alle enheder på hver af bebyggelsens etager”),
- at sagsøgte som ejer af skolen bærer det generelle ansvar for, at enhver der har ærinde på skolen kan færdes trygt og sikkert på samtlige af skolens fællesområder,
- at de af sagsøger påberåbte AT- og BR-vejledninger sætter en standard for hvilke risici en person, der færdes på skolens område skal tolerere. Selv om disse standarder er beskrevet med en beskyttelsesinteresse for skolens ansatte er det ikke rimeligt, at besøgende på skolen skal stilles ringere end skolens ansatte. Risikovurderingen bør være den samme for alle persongrupper, der færdes på skolen,
- at fordybningen i fællesarealet var dybere, end man kunne forvente,
- at sagsøgte var bekendt med, hvor mange personer der dagligt færedes på strækningen,
- at der ikke på tidspunktet den 1. juli 2015 var nogen afmærkning eller indikation af, at der i fællesarealet var et faremoment i form af den beskrevne legegrav (der i øvrigt fremstod med en anvendelse afvigende fra den oprindelige planlagte indretning af legegraven, og
- at sagsøgte har en dobbeltrolle, dels som bygherre og dels som godkendende byggemyndighed, fritager ikke sagsøgte for ansvar.
...”

kommune har i sit påstandsdokument anført følgende:

"...

Til støtte for den nedlagte påstand om frifindelse gøres det gældende, at det påhviler sagsøger at føre det nødvendige og tilstrækkelige bevis for, at [redacted] Kommune har handlet ansvarspådragende. Der påhviler ikke sagsøger andet og mere end et almindeligt culpaansvar i givet fald, og sagsøgte gør gældende, at der må være tale om en lempelig culpavurdering, idet sagsøger skulle udvise særlig agtpågivenhed ved at færdes på et område indrettet til små børn og leg m.v.

Det gøres gældende, at de AT- og BR-vejledninger, som sagsøger henviser til, ikke har relevans for nærværende sag.

En eventuel overtrædelse af disse vejledninger er ikke i sig selv ansvarspådragende og vejledningerne er alene normerende for ansvaret.

Normeringen fordrer, at vejledningerne har erstatningsretlig relevans for det i sagen omhandlede uheld den 1. juli 2015.

Det gøres gældende, at dette ikke er tilfældet, idet vejledningerne ikke har til formål at ansvarsnormere den pågældende situation som omhandlet i nærværende sag.

Det gøres i den forbindelse yderligere gældende, at det senere uheld, der indtrådte den 1. oktober 2015 øjensynligt skete efter, at [redacted] skolen havde opsat markeringer m.v., og disse markeringer havde øjensynligt ikke nogen selvstændig betydning for det senere uheld.

De nærmere omstændigheder vedrørende dette uheld er dog aldrig belyst, idet der ikke er sket formel anmeldelse, hvilket sagsøger heller ikke efterfølgende har bestridt.

På den baggrund gøres det gældende, at yderligere tiltag i form af markering m.v. er uden erstatningsretlig relevans i nærværende sag.

Yderligere gøres det gældende, at [redacted] skolen blev opført i overensstemmelse med alle regler og retningslinjer, herunder også blev godkendt af skolens AMR-gruppe ved skoleleder S [redacted] og AMR-sikkerhedsgrupperepræsentant C [redacted]

Selve indretning af legegraven var ikke i sig selv uforsvarlig, og i den forbindelse gøres det gældende, at det skal tillægges vægt, at der var tale om en særlig pædagogisk indretning/et legerum, hvor sagsøger skulle udvise særlig agtpågivenhed ud fra den erstatningsretlige grundsæt-

ning af accept af risiko.

Det gøres supplerende hertil gældende, at legegraven netop var indrettet på den måde for at undgå, at personale og elever kom til skade, idet de kasser, der oprindeligt var tiltænkt at skulle være placeret i legegraven, var taget op med henblik på at ansatte og elever ikke fik arme og ben m.v. "i klemme" i kasserne.

At sagsøger ikke udviste tilstrækkelig agtpågivenhed, kan på dette grundlag ikke lastes [redacted] Kommune, og på den baggrund gøres det gældende, at [redacted] Kommune skal frifindes som følge af manglende uagtsomhed, herunder som følge af en lempelig bedømmelse af [redacted] Kommunes erstatningsansvar.

Såfremt retten måtte finde, at der er grundlag for at pålægge [redacted] Kommune et ansvar, gøres det gældende, at den af sagsøger nedlagte påstand ikke fuldt ud kan opgøres som gjort og der henvises her til ... ovenfor herom.

Endelig gøres det gældende, at en eventuel godtgørelse og erstatning til sagsøger skal nedsættes som følge af egen skyld enten helt eller delvist efter rettens skøn.
..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Sagsøgeren, K [redacted] skulle den 1. juli 2015 afhente sit barnebarn på [redacted] skolen i [redacted] Kommune. Hun gik med barnebarnet hen ad et gangareal for at tjekke barnebarnet ud. Gangarealet udvides på et sted til et stort indre centralt rum. I dette centrale rum, der blev anvendt af såvel indskolingen som SFO'en, var der placeret en legegrav, der bestod af en forsænkning på en halv meter i forhold til det øvrige gulvniveau. Der var ens linoleum såvel på gangarealet som i legegraven, og på det pågældende tidspunkt var legegraven tom. Området var normalt belyst ved hjælp af vinduer og kunstigt lys. På vejen tilbage fra enden af gangen, hvor udtjekningen fandt sted, trådte K [redacted] ud i graven, faldt i denne og pådrog sig i den forbindelse en skade på højre ankel og lægben.

Skolelederen S [redacted] har forklaret, at legegraven, efter fjernelse af nogle i sikkerhedsmæssig henseende problematiske kasser, blev sikkerhedsgod-

kendt af Arbejdsmiljøudvalget forud for ibrugtagningen af skolen. Han har endvidere forklaret, at der på tidspunktet for K [redacted] fald var en stålkant rundt om legegraven, der tydeligt markerede den, og at legegraven således tydeligt kunne ses fra gangarealet. Han har endelig forklaret, at der overalt på skolen er store trapper og store trin, og at man derfor skal vide, hvor man går, når man færdes på skolen.

Området, hvor legegraven befandt sig, blev anvendt blandt andet som legeplads for børn i indskolingen og SFO'en. Sådanne områder er typisk specielt indrettet med henblik på leg og børns udfoldelse, og besøgende må derfor udvise en agtpågivenhed svarende hertil.

K [redacted] har tillige oplyst, at hun havde været på skolen nogle gange før, og at hun var vidende om legegravens placering.

På denne baggrund, og idet det i øvrigt ikke er godtgjort, at der foreligger konkrete omstændigheder, der kan lægges skolens ansatte eller ledelse til last, finder retten, at det ikke er bevist, at [redacted] Kommune har handlet ansvarspådragende. Kommunen frifindes derfor.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 25.000 kr. inklusive moms. Det er oplyst, at [redacted] Kommune ikke er momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

Sagsøgte, [redacted] kommune frifindes.

K [redacted] skal til [redacted] Kommune inden 14 dage betale sagsomkostninger med 25.000 kr. Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Vejledning

Retten har afsagt dom i sagen.

Hvis du er utilfreds med afgørelsen, kan du som udgangspunkt anke dommen til landsretten. Hvis du kun er utilfreds med dommens afgørelse om sagsomkostninger, kan du kære denne del af afgørelsen til landsretten.

Ikke alle afgørelser kan ankes eller kæres

Dommen kan kun ankes, hvis forskellen mellem byrettens dom og det resultat, du ønsker at opnå i landsretten, er over 20.000 kr. Hvis forskellen er mindre, skal du have tilladelse fra Procesbevillingsnævnet for at anke.

Landsretten kan afvise at behandle en ankesag, hvis landsretten vurderer, at der ikke er udsigt til, at sagen vil få et andet udfald i landsretten.

Du kan kun kære afgørelser om sagsomkostninger, hvis omkostningsbeløbet er fastsat til mere end 20.000 kr., eller hvis retten har bestemt, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger, og du kræver, at modparten skal betale mere end 20.000 kr. I andre situationer kan omkostningsafgørelsen kun kæres, hvis du får tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Frister for at anke og kære

Fristen for at anke er 4 uger fra dommens afsigelse. Hvis du ikke kan anke uden en tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger.

Fristen for at kære omkostningsafgørelsen er 2 uger fra dommens afsigelse. Hvis du ikke kan kære afgørelsen uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden 2 uger.

Sådan gør du, hvis du vil anke eller kære

Du kan anke dommen på minretssag.dk ved at trykke på knappen "Opret appel" og derefter vælge "Anke" og følge vejledningen der. Hvis du vil kære omkostningsafgørelsen, skal du vælge "Kære" og følge vejledningen der.

Hvis du ønsker at søge tilladelse til anke eller kære hos Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere din ansøgning til Procesbevillingsnævnet. Du kan ikke indle-

vere ansøgningen på minretssag.dk. Du kan få mere vejledning om, hvordan du søger tilladelse hos Procesbevillingsnævnet på domstol.dk.

Du kan få mere vejledning blandt andet om retsafgift på domstol.dk.

[REDACTED]